

■ ■ ■ Barnearbeid i andres hjem er moderne slaveri skapt av ujevn vekst.

Bak lukkede dører

MEG ENE ORD
KALLE MOENE

Da moren min ble sendt hjemmefra som 14-åring, var det for å jobbe lange dager som tjenestepike for kost og losji i Bergen – uten lønn. Dette var ikke uvanlig. Mange unge jenter fra landsbygda var i lignende ulønnet arbeid i rike hjem. Denne formen for barnearbeid er fortsatt utbredt i Asia, Afrika og Latin-Amerika, som regel i en mer ekstrem form enn den vi hadde i Norge på 1930-tallet.

Dagens barnarbeidere er mange og unge. Bare i India er det ifølge ILO et sted mellom 19 og 38 millioner, mange av dem under ti år. Mer enn en tredel av dem som nå er reddet ut av dette moderne slaveriet, var under 14 år da de ble reddet ut. Noen av dem har vært utnyttet seksuelt og veien fra barnearbeid til bordell er kort.

Alt dette minner om en gammel ordning i det tradisjonelle Kina, kalt Mui Tsai som betyr lille søster. De «små søstre» kom fra ekstremt fattige familier som solgte jentene sine til rikere husholdninger i et håp om at de skulle bli frigitt gjennom giftermål når de ble eldre. Det ble de sjelden.

Mye av dagens kamp mot undertrykking av barn må rette seg mot moderne varianter av Mui Tsai. Omfanget av dette barnarbeidet øker med den økonomiske veksten. Mekanismene er tydelige i India. Barnearbeidet øker fordi inntektsveksten er ujevn fordelt sosialt og regionalt. Kyniske plasseringsbyråer utnytter situasjonen og lurte fattige foreldre til å gi fra seg jentebarna mot småpenger.

Prisen på barnarbeid i hjemmet går i realiteten ned relativt til inntekten til en voksende middelklasse, mens de sosiale midtforestillingene blir hengende etter. Etterspørselen etter tvunget barnarbeid går derfor opp og plasseringsbyråer har en enkel oppgave med å dekke den med barn fra familier som ikke får del i den økonomiske fremgangen.

Utviklingen i India og i andre land viser noen av de hjerteskjærende konsekvensene av økonomisk vekst og økende

UNGT SLAVERI. Bare i India er det et sted mellom 19 og 38 millioner barnarbeidere, mange av dem under ti år. Foto: Istock

ulikhet i land uten et utbygd sikkerhetsnett. Den minner oss om hvor galt det går dersom en tror at veksten må komme først – omfordeling og sosiale tiltak siden. Da kan mange barn allerede være låst fast uten utdanning og uten mulighet til å få ordentlige jobber.

Det er selvsagt liten grunn til å skyld på foreldrene. De fleste jentene kommer fra barnerike, desperat fattige familier. De lokkes av aggressive plasseringsbyråer som lurte foreldrene til å gi fra seg jentebarna mot småpenger. Foreldrene får løfte om at barna hjelpes til betalte jobber og det er nok lett å tro at det må være trygt å arbeide i andres hjem i byen. I India blir omtrent 70 prosent av barnarbeiderne på denne måten lokket hjemmefra av plasseringsbyråer. De resterende 30 prosentene blir enten kidnappet eller på annen måte lurt til å arbeide i andres hjem.

Det er derimot grunn til å skyld på arbeidsgiverne. Jentene frarøves sin barndom og sin fremtid. De er i tvunget i arbeid uten arbeidskontrakt. De blir aldri spurt om de godtar arbeidet. De er maktesløse, langt hjemmefra med begrenset mulighet til å være utenfor hjemmet til arbeidsgiver. De er umodne barn og helt avhengige av sin arbeidsgiver. Arbeidsgivere som utnytter denne maktposisjon har en korrupt

moral. I India er kastesystemet noe av forklaringen, men evnen til kynisk å innbille seg at noen er mer verdt enn andre, er godt utviklet mange steder.

Noe av problemet er åpenbart at maktsmisbruket er usynlig for andre. Folk utenfor ser det ikke fordi det foregår bak lukkede dører. Foreldrene får ikke høre om det fordi mange av jentene mister kontakten med egen familie. Skolene ser det ikke fordi de fleste som fanges, ikke får gå på skole.

Det er også grunn til å skyld på myndighetene. Oppskriften mot barnarbeid er enkel. Barn skal leke og gå på skole, ikke utnyttes for økonomiske formål. Derfor bør myndighetene øke innslaget av sosiale tiltak og skolepolitikk som gjør det spesielt attraktivt for fattige foreldre å prioritere utdanning for barna. Skolene må for eksempel ha mer generøse matprogrammer som letter husholdningsbudsjettene til foreldrene. Helsetilbudene til barn må økes og gis på skolene. Det haster med slike tiltak. I verdens fattige land er nesten 2/3 av befolkningen i dag under 25 år.

Det er selvsagt deprimerende å måtte innse at det som den rike verden feirer som store fremganger med økonomisk vekst og fremgang i fattige land også leder til enorme nederlag

for mange unge jenter, med mindre politikken legges om og menneskerettighetene tas på alvor. Først da kan den økonomiske veksten komme alle til gode. Fredsprisen til Kailash Satyarthi og Malala Yousafzay er derfor en voldsom inspirasjon i arbeidet for barns rettigheter.

■ Kalle Moene, professor ved Økonomisk institutt, Universitetet i Oslo

FLERE INNLEGG
Side 28 – 29

Gjestekommentar
Å dra seg etter håret
Jon Mjølhus

Innlegg
Milliarddryss til multi-nasjonale giganter
Steinar J. Olsen

Tillagt synspunkter
Amund Brede Svendsen og Thomas Flo Haugaard

Produktiviteten i det offentlige
Eivind Hoffmann

LEST
SIDEN
SIST

Kan man være blåfeminist når man ikke engang vet at unge kvinner går til kamp for retten til dusk og hår på leggene?
Politikk- og samfunnsredaktør Berit Aalborg i Vårt Land tar et oppgjør med blåfeministenes manglende innsikt i kampen for kroppshår.

Jeg har aldri i mitt liv jobbet så hardt og fått så dårlige karakterer.

Klima- og miljøminister Tine Sundtoft snakker ut med Aftenposten, som ga henne karakteren to.

Og så er det klart tøffere å stå på for klimaet i en regjering hvor noen ikke er så opptatt av det, for å si det sånn.
Statsminister Erna Solberg forsvarer Tine Sundtoft i Aftenposten ved å forklare at «noen» har skylden.

Den fremste ekspert er naturligvis Frank Rossavik, kommentator i BT, frafalt SV-er og sterkt troende EU-tilhenger. Han har også skrevet en middels god bok om SV. Han blir alltid ringt til av andre journalister når det gjelder SV. Det blir som å ringe Levi Frøgel for å få en kommentar til siste bispeutnevning.
SV-veteran Stein Ørnhoi gjør det klart i Dagsavisen at han vil ha seg frabedt at fralagne sier noe om SV.

Det eneste rovdiret Senterpartiet vil verne, er internasjonale finanshaier.
Statssekretær Jon Gunnar Pedersen i Finansdepartementet forsvarer i Dagsnytt 18 Norges tilslutning til EUs finansstilsyn.

Stavanger har gått fra å være Klondike til å bli Kinshasa, nærmest over natten.
Sjeføkonom Jan L. Andreassen i Eika-Gruppen oppsummerer nedturen for oljebransjen – og Stavanger – i DN.

Vi har styrt i et år, og alt går utmerket. Til og med været er blitt bedre.
Fremskrittspartis nestleder Per Sandberg feirer regjeringens ettårsdag som værmann i NRK Dagsnytt.

KRAGERØ: Kragerømannen Arvid Klausen fikk før helgen en pen hummer på over 3,5 kilo. Hummeren han fikk var ikke av de vanlige svarte, men hadde et helt blått skall.
KV-Kragerø Blad Vestmar

lestsideneist@dn.no

MEG ENE ORD

DN lørdag

KALLE MOENE

HEGE SKJERVE

VICTOR D. NORMAN

JONAS GAHR STØRE

ERNA SOLBERG

E-post: debatt@dn.no Telefaks: 22 00 11 10
Hovedinnlegg/kronikk: Maks 4500 tegn
inklusive mellomrom Underinnlegg/replikk: Maks 1500 tegn (ca 250 ord)
Legg ved portrettfoto

■ Alt stoff som leveres til Dagens Næringsliv, må produseres i henhold til Vær Varsom-plakaten.
■ Dagens Næringsliv betinger seg retten til å lagre og utgi alt

stoff i avisen i elektronisk form, også gjennom samarbeidspartnere.
■ Redaksjonen forbeholder seg retten til å forkorte innsendte manuskripter.

Debattinnlegg honoreres ikke.
Debattansvarlig: Sverre Strandhagen
tlf. 22 00 13 93
debatt@dn.no